

Deventer Verhaal

Johan van der Veen als 16-jarige actievoerder.

(Door Allard van Lenthe, juni 2022)

De Deventer historicus Johan van der Veen schrijft een boek over de links-progressieve politieke bewegingen in het Deventer in de vorige eeuw. Deventer heeft haar bijnaam 'Moskou aan de IJssel' aan die links-progressieve bewegingen te danken.

Eind jaren '60 Deventer met Nijmegen door het activisme en een linkse meerderheid in de gemeenteraad tot de linkse steden in het oosten. Nijmegen werd Havanna aan de Waal, Deventer Moskou aan de IJssel.

Johan van der Veen was toen een 16-jarige gymnasiast en actief in de democratisering van het onderwijs en in het pacifisme.

Een echte rel.

Zijn ogen gaan glinsteren wanneer hij vertelt over het concert van Blues Dimension in het Hervormd Wijkgebouw aan de Van Vlotenlaan.

Het wordt gegeven op 15 juni 1969, het is een schoolavond van de HBS, de MMS en het Alexander Hegius Gymnasium.

Wanneer de buurt klaagt over geluidsoverlast, grijpt de rector van het Gymnasium in. Hij legt het concert stil.

Daarmee roept hij de toorn van de aanwezigen over zich af. Iemand grist de microfoon uit zijn hand en haalt Blues Dimension terug uit de kleedkamer. Driehonderd scholieren stampen, klappen en klimmen op tafels en stoelen.

'We want blues! We want blues! We want blues!' Met het accent op want.

Tien minuten later staat een politie-eenheid met overvalwagens voor de deur.

De scholieren worden met wapenstokken het Hervormd Wijkgebouw uit gedreven.

'Het was een echte rel', zegt Johan van der Veen. 'Het ging er hard aan toe, maar het kon wat ons betreft niet hard genoeg gaan! Onze feestavond was naar de kloten!'

Zijn ogen glinsteren.

NATO-Mijnenvegers..

Een dag na de rel rond het concert met Blues Dimension, zit ik met Johan van der Veen en zijn vriend Wouter Oudemans aan tafel in het Jongeren centrum De Zambar Brink 30.

Ze hebben een Scholierenenvakbond opgericht. In een kelder aan de Menstraat houden de scholieren bijeenkomsten en feestjes.

Mogen ze de stencilmachine van de Zambar gebruiken voor hun vakbond?

'Ja dat mag'.

'En mag het ook voor de demonstratie de 3 NATO-mijnenvegers, die het komende weekend aan de Wellekade in Deventer aanleggen?'

De bewapeningswedloop in de koude oorlog is in volle gang.

'Ja, dat mag ook!'

Op vrijdagmiddag maken Johan, Wouter en verwanten een spandoek met bloedrode letters op een wit laken.

We kijken bedenkelijk, maar het staat er: 'Marinier moordvak!'.

Er wordt een brandbrief op een carbonvel (stencil) getypt.

'De marine en de NAVO zijn waakhonden van het kapitalisme... Ze zijn niet voor de vrede, ze zijn voor de oorlog.... We krijgen hier oorlogspropaganda voorgeschoteld. Daar zitten we niet op te wachten....Trossen los, kap de trossen van de mijnenvegers los!'

Het is krasse taal, maar het staat er.

'Hoeveel stencils hebben jullie nodig?' vraag ik.

'Drie duizend!'

'Drie duizend?!'

Daar gaan de actievoerders.

Het spandoek met de tekst 'Marinier: moordvak!' hangt een uur aan de stadsmuur van het huis van de familie Oudemans op het Bergschild.

'Het is de muur van ons huis!' roept Wouter tegen de agenten ,die vanaf de weg roepen dat het spandoek weg gehaald moet worden.

"Het is jullie muur, maar wij moeten er tegen aan kijken!' roepen de agenten.

Wouter heeft de keuze tussen het spandoek weghalen of een proces verhaal. Met tegenzin doet hij het eerste.

Oggepakt.

Op zaterdagmiddag, nog voordat hij zich heeft kunnen aansluiten bij de demonstratie, wordt Johan van der Veen opgepakt.

Zijn boodschappentas met 3000 stencils wordt in beslag genomen.

Hij zit ruim twee uur in een cel in het politiebureau, dat toen gevestigd was naast het gemeentehuis aan het Grote Kerkhof.

Om 5 uur wordt hij eruit gehaald door een politieman in burger.

Hij kent de politieman: het is de vader van een meisje uit zijn klas.

De politieman ruikt naar drank.

Hij zegt: ' Zijn je ouders niet thuis? Niemand neemt de telefoon op bij jullie thuis!'

'Mijn ouders zijn naar de markt en daarna gaan ze koffie drinken bij familie.'

'Johan, jongen, ik weet niet wat ik met je aan moet! Ik zit hiernaast met de rector van je school bij de Heerensociëteit. Hij zegt dat je een

actievoerder bent, maar wel een eerlijke jongen. ...Is het jullie bedoeling om de trossen van die Mijnenvegers los te maken?

'Dat is symbolisch bedoeld.'

'Symbolisch! Symbolisch!....Dus het is niet de bedoeling om geweld te gebruiken? ....Goed, dan kun je gaan! Die tas met stencils neem ik in beslag!'

Door een klein gangetje tussen het gemeentehuis en het politiebureau komen ze op het Grote Kerkhof.

Daar slaat de politieman zonder op of om te kijken de hoek om.

Wanneer Johan thuis de fiets in de schuur zet, zijn zijn ouders net binnen.

Johan van der Veen werd docent geschiedenis en rector van scholengemeenschappen.

'Heb je tegenwoordig nog wel activisten op middelbare scholen?'

'Nee!' zegt hij. 'Tegenwoordig zitten de scholieren met hun hoofd in de smartphones!'

'Wacht!' zegt hij even later. 'Ik las van de week dat de rector van een middelbare school in Amersfoort scholieren verbood om met blote buiken en diepe decolletés op school te komen! ....Euh.. In de Pieter Zandt-school in Kampen komen ze in actie tegen de anti-homo-verklaringen.'

Het begint bij Johan van der Veen weer te kriebelen!

